

Pohlavní soustava muže

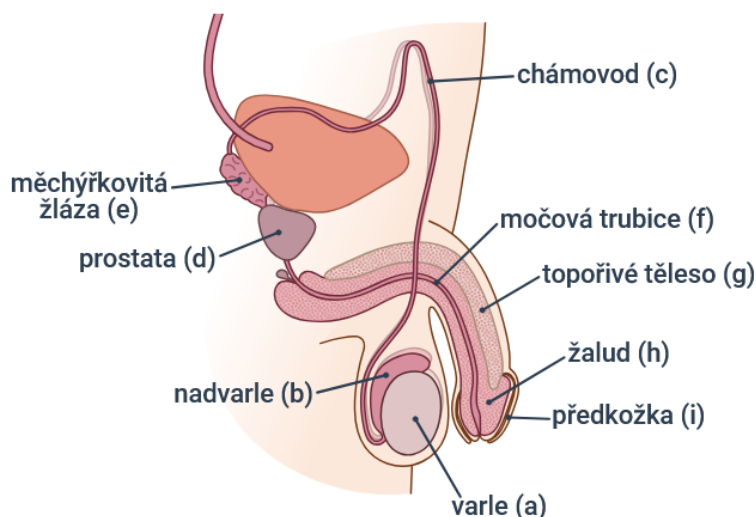
Varlata

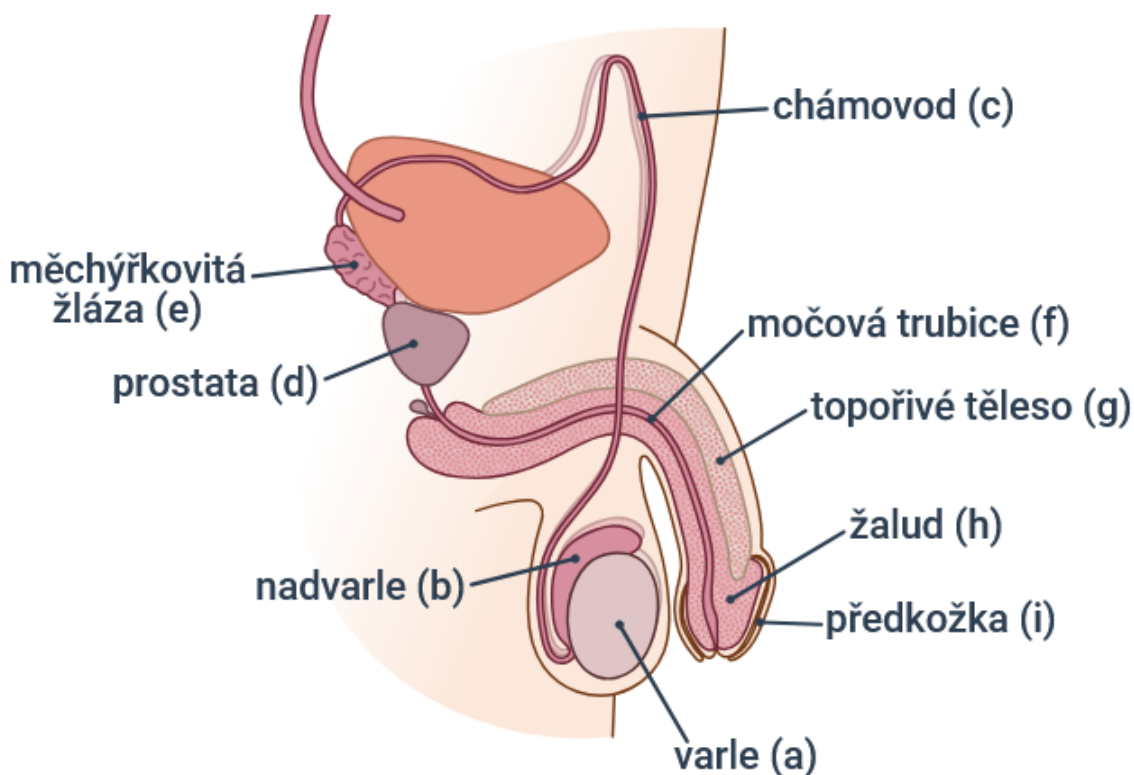
Pohlavními žlázami muže jsou **varlata** (a). Ta jsou uložena v kožním vaku, **šourku**. Varlata produkují pohlavní hormony (např. testosteron) a dochází v nich k vytváření mužských pohlavních buněk, **spermií**. Spermiie potřebují k dozrání teplotu asi 34,4 °C, tato teplota je zajištěna umístěním varlat vně těla a uvolňováním/stahováním svalů ve stěně šourku.

Spermie a jejich cesta z těla

Spermie se u muže vytvářejí **od puberty do pozdního stáří**. Pohybují se díky **tlačnému bičíku**. Malý počet či nízká kvalita spermií bývá příčinou neplodnosti muže.

Zralé spermie se soustřeďují v **nadvarleti** (b). Při pohlavním vzrušení procházejí **chánovodem** (c) a jsou k nim přidány výměšky předstojné žlázy (prostaty, d) a měchýřkovitých žláz (e). Tak vzniká mléčně zbarvená tekutina, **sperma** (též **semeno**, **ejakulát**). To opouští tělo muže **močovou trubicí** (f) při **ejakulaci**, která bývá spojena se sexuální vyvrcholením (orgasmem).

V dospívání někdy dochází k tzv. **poluci**, samovolnému výronu semene při spánku.

Při sexuální aktivitě se též vytváří čirá tekutina, tzv. **preejakulát**. Ten zajišťuje lubrikaci a úpravu pH močové trubice pro spermie. Preejakulát i semeno mohou obsahovat patogeny (např. viry HIV, HPV).

Penis

Penis neboli **pyj** obsahuje topořivá tělesa (g), která se při sexuálním vzrušení mohou plnit krví a zajišťovat **erekci** (ztopoření penisu). Ta je nutná pro průběh pohlavního styku. Na konci penisu je **žalud** (h) krytý **předkožkou** (i). Penisem prochází močová trubice, kterou opouští tělo jak semeno, tak moč.

Úkol: Celý text si přečti a udělej si výpisky do badatelského deníku. Poté překresli mužskou rozmnožovací soustavu a obrázek popiš. Až vypracuješ mužskou i ženskou pohlavní soustavu, pokračuj úkoly na webu Umíme to.

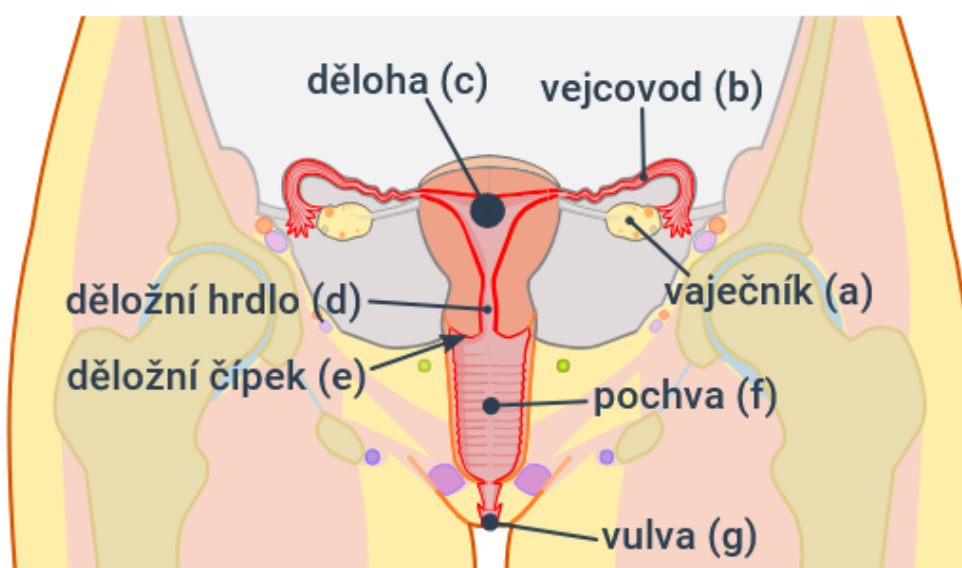
Pohlavní soustava ženy

Vaječníky

Pohlavními žlázami ženy jsou **vaječníky** (a). Ty produkují pohlavní hormony (např. estrogeny, progesteron). Ve váčcích (folikulech) uvnitř vaječníků dochází k dozrávání a uvolňování vajíček. To se děje od puberty do menopauzy.

Vejcovody, děloha

Poblíž vaječníků se nálevkovitě otevírají **vejcovody** (b), těmi vajíčka putují do dělohy. **Děloha** (c) je orgán z hladké svaloviny, v němž se vyvíjí zárodek a plod. Vespod se zužuje do děložního hrdla (d), do pochvy ční **děložní čípek** (e). Sliznice dělohy prodělává periodické změny v rámci **menstruačního cyklu**.

Pochva a zevní pohlavní orgány

Na dělohu navazuje **pochva** (vagina, f), její stěny jsou též z hladké svaloviny. Je **vstupní cestou pro penis** při pohlavním styku a zároveň **porodní cestou**. Při pohlavním vzrušení dochází k jejímu zvlhčení. Ve vchodu do pochvy se nachází panenská blána (hymen). Poševní vchod kryjí **malé a velké stydké pysky**. Nad vchodem do pochvy a vyústěním močové trubice je zevní část **klitorisu**.

(poštěváčku), ta obsahuje množství nervových zakončení. Zevní pohlavní orgány ženy se označují jako **vulva** (g), její podoba se mezi ženami přirozeně liší.

Menstruační cyklus

Menstruační cyklus zahrnuje periodické změny v těle ženy, probíhá od puberty. Je řízen **pohlavními hormony**. Jeden cyklus obvykle trvá **28 dnů**. Nejprve dochází k uvolnění sliznice dělohy a jejímu odvodu z těla pochvou (**menstruace**, ta trvá asi 4–6 dnů). Sliznice dělohy následně regeneruje a připravuje se na uhnízdění oplodněného vajíčka. Zhruba 11.–14. den cyklu dochází k **uvolnění vajíčka (ovulaci)**.

Dojde-li k oplodnění a zahnízdění oplodněného vajíčka ve sliznici dělohy, nastává **těhotenství**. Pokud k tomuto nedojde, děložní sliznice vlivem zastavení přívodu krve odumírá a cyklus se opakuje.

Celý text si přečti a udělej si výpisky do badatelského deníku. Poté překresli ženskou rozmnožovací soustavu a obrázek popiš. Až vypracuješ mužskou i ženskou pohlavní soustavu, pokračuj úkoly na webu Umíme to.